

Právní režim ochrany vody a ovzduší

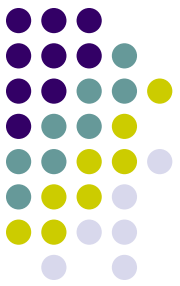
JUDr. Jana Tkáčiková, PhD.

Ochrana vod

- kategorizace/ prameny právní úpravy-

- Povrchové a podzemní vody, (odpadní vody)
 - zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
- Pitná voda
 - zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
 - zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích
- Důlní vody a vyhrazené nerosty
 - zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostné
- Přírodní léčivé zdroje a zdroje přírodních minerálních vod
 - zákon č. 164/2001 Sb., lázeňský zákon

Povrchové a podzemní vody

- **Povrchové vody** - vody přirozeně se vyskytující na zemském povrchu; tento charakter neztrácejí, protékají-li přechodně zakrytými úseky, přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo v nadzemních vedeních
- **Vodní toky** - povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku, a to včetně vod v nich uměle vzdutých
- **Podzemní vody** - vody přirozeně se vyskytující pod zemským povrchem v pásmu nasycení v přímém styku s horninami; za podzemní vody se považují též vody protékající drenážními systémy a vody ve studních
- Povrchové a podzemní vody **nejsou předmětem vlastnictví a nejsou součástí ani příslušenstvím pozemku**, na němž nebo pod nímž se vyskytují. Za povrchové a podzemní vody se nepovažují vody, které byly z těchto vod odebrány

Cíl právní regulace

- Ochrana vod
- Ochrana prostředí
- Zajištění hospodárného využívání
- Ochrana před škodlivými účinky vod
- Ochrana a zajištění bezpečnosti vodních děl

Koncepční nástroje ochrany vod

- Zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod
 - zjišťování množství a jakosti povrchových a podzemních vod
 - vedení vodní bilance
 - zřízení, vedení a aktualizace evidence
- Plánování v oblasti vod
 - Cíle ochrany vod jako složky životního prostředí
 - Plány povodí
 - Mezinárodní
 - Národní
 - Dílčí
 - Plány pro zvládání povodňových rizik
 - Programy opatření

Zajištění hospodárného využívání vod

- **Nakládání s vodami**

- **Obecné nakládání s povrchovými vodami**

- na vlastní nebezpečí, bez povolení nebo souhlasu, pro vlastní potřebu, bez zvláštního technického zařízení
- při dodržení stanovených povinností

- **Užívání povrchových vod k plavbě**

- **Povolení k**

- jinému než obecnému nakládání s vodami
- některým činnostem

- **Souhlas ke**

- stavbám, zařízením nebo činnostem, k nimž není třeba povolení, které však mohou ovlivnit vodní poměry

- **Vyjádření**

- k možnosti a podmínkám uskutečnění záměru z hlediska zájmů chráněných zákonem

Ochrana vodních poměrů (prostředí)

- Povinnost vlastníků pečovat o své pozemky
- Chráněné oblasti přirozené akumulace vod
- Území chráněná pro akumulaci povrchových vod
 - pro snížení nepříznivých účinků povodní a sucha
- Ochranná pásma vodních zdrojů
 - k ochraně vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti
 - zdrojů podzemních nebo povrchových vod využívaných nebo využitelných pro zásobování pitnou vodou
 - zdrojů podzemní vody pro výrobu balené kojenecké vody nebo pramenité vody
- Zranitelné oblasti

Ochrana vod (kvality i množství)

- Ochrana podzemní vod
- Ochrana povrchových vod
 - citlivé oblasti
 - povrchové vody využívané ke koupání
 - povrchové vody vhodné pro život ryb
 - vodní toky, vč. ochrany koryt
 - Zákazy s možností udělení výjimek
 - Správa vodních toků
 - Povinnosti vlastníků pozemků

Ochrana kvality vod

- **Závadné látky**
 - povinnost učinit přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrozily jejich prostředí
- **Odpadní vody**
 - povinnost zajišťovat jejich zneškodňování v souladu s podmínkami stanovenými v povolení k jejich vypouštění
- **Havárie**
 - mimořádné závažné zhoršení nebo mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod
 - odpovědnost původce
 - povinnost činit bezprostřední opatření k odstraňování příčin a následků havárie
- **Závadný stav**
 - odpovědnost původce
 - opatření k nápravě
 - opatření k zajištění náhradního odběru vod
 - povinnosti vodoprávního úřadu

Ekonomické nástroje ochrany

- Poplatky za odebrané množství podzemních vod
- Poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových
- Poplatky za vypouštění odpadních vod do vod podzemních
- Platba k úhradě správy vodních toků a povodí
 - Za odběr povrchové vody z vodního toku
- Úhrada výdajů na opatření ve veřejném zájmu
 - Ze státního rozpočtu

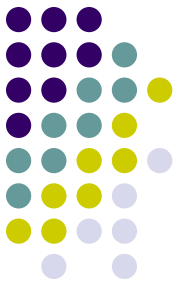
Státní správa

- Ministerstvo zemědělství
 - zbytková působnost
- Ministerstvo životního prostředí
 - ochrana přirozené akumulace vod, vodních zdrojů a jakosti povrchových a podzemních vod
 - Česká inspekce životního prostředí
- Ministerstvo dopravy
 - užívání povrchových vod k plavbě
- Ministerstvo zdravotnictví
 - pitná voda
 - povrchové vody využívané ke koupání
 - Krajské hygienické stanice
- Ministerstvo obrany
 - Újezdní úřady
- Obecní a krajské úřady

Odpovědnost

- Správně právní
- Trestně právní
- Za ekologickou újmu

Předmět ochrany

- Vnější ovzduší
 - ovzduší v troposféře
- Ozónová vrstva Země
 - část stratosféry ve výšce 25 – 35 km nad zemským povrchem, v níž se nachází značně zvýšený poměr ozonu vůči kyslíku
- Klimatický systém Země
 - veškerá atmosféra, hydrosféra, biosféra, geosféra a jejich vzájemné působení

Právní režim ochrany ovzduší

- Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší
- Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu na pozemních komunikacích
- Zákon č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1005/2009 o látkách, které poškozují ozónovou vrstvu
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 842/2006 o některých fluorovaných skleníkových plynech

Zdroje znečišťování ovzduší

- Stacionární zdroje

- zařízení spalovacího nebo jiného technologického procesu, které znečišťuje nebo může znečišťovat ovzduší, dále šachta, lom a jiná plocha s možností zapaření, hoření nebo úletu znečišťujících látek, jakož i plocha, na které jsou prováděny práce nebo činnosti, které způsobují nebo mohou způsobovat znečišťování ovzduší, dále sklad a skládka paliv, surovin, produktů, odpadů a další obdobné zařízení nebo činnost
- podle míry vlivu na kvalitu ovzduší
 - zvláště velké, velké, střední a malé
- podle technického a technologického uspořádání
 - spalovací zdroje dle tepelného příkonu n. výkonu
 - zvláště velké, velké, střední a malé
 - spalovny odpadů dle druhu spalovaného odpadu
 - nebezpečného odpadu,
 - komunálního odpadu,
 - jiného odpadu
 - ostatní zdroje

Zdroje znečištění ovzduší

- Mobilní zdroje

- samohybná a další pohyblivá, případně přenosná zařízení vybavená spalovacími motory znečišťujícími ovzduší, pokud tyto motory slouží k vlastnímu pohonu nebo jsou zabudovány jako nedílná součást technologického vybavení
- dopravní prostředky
- nesilniční mobilní stroje
- přenosná nářadí vybavená spalovacím motorem

Nástroje k ochraně ovzduší - obecné

- Principy
 - Prevence
 - Obecná prevenční povinnost
 - Každý je povinen omezovat a předcházet znečišťování ovzduší a snižovat množství jím vypouštěných znečišťujících látek
 - Zákaz spalování látek ve zdrojích znečišťování ovzduší, které nejsou palivy určenými výrobci jejich zařízení
 - Podmínky pro spalování rostlinných materiálů na otevřených ohništích
 - Vysoké úrovně ochrany
 - Nejlepší dostupné techniky
 - Při výstavbě nových a změně stávajících zvláště velkých stacionárních zdrojů a při jejich modernizaci
 - Integrované ochrany
 - Povinně u vybraných stacionárních zdrojů dle zákona o integrované prevenci
 - Informovanosti
 - Poskytování informací o zdrojích znečišťování
 - provozovatelé na požádání orgánu ochrany ovzduší
 - Poskytování informací veřejnosti
 - Odpovědnosti původce
 - Znečišťovatel platí – viz ekonomické nástroje

Nástroje k ochraně ovzduší - limity

- Přípustná úroveň znečišťování
 - emisní limity pro znečišťující nebo pachové látky
 - přípustná tmavost kouře
 - přípustná míra obtěžování zápachem
 - emisní stropy a redukční cíle
 - Povinnost provozovatelů dodržovat
- Přípustná úroveň znečištění
 - imisní limity
 - meze tolerance
 - četnost překročení
 - cílové imisní limity
 - závazné pro orgány ochrany ovzduší při jejich činnosti

Nástroje k ochraně ovzduší

- Formy činnosti orgánů ochrany ovzduší
 - Stanoviska
 - V rámci územního plánování
 - Závazná stanoviska
 - k umístování staveb stacionárních zdrojů
 - s výjimkou malých
 - Povolení
 - staveb stacionárních zdrojů
 - k uvedení stacionárních zdrojů do zkušebního i trvalého provozu
 - s výjimkou malých
 - k dalším činnostem (§ 17 odst. 2)

Nástroje k ochraně ovzduší – zvláštní

- Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší
- Smogová situace
 - ústřední regulační řád, krajský a místní regulační řád
 - provoz smogového, varovného a regulačního systému
 - regulační opatření

Koncepční nástroje ochrany ovzduší

- Národní, krajské a místní programy snižování emisí znečišťujících látek
 - s cílem zlepšení kvality ovzduší dosažením emisních limitů
 - dohody mezi orgány ochrany ovzduší a provozovateli stacionárních zdrojů
- Programy ke zlepšení kvality ovzduší
 - v zónách a aglomeracích, kde je překročena hodnota emisního limitu u jedné nebo více znečišťujících látek

Ekonomické a sankční nástroje

- Poplatky za znečišťování ovzduší
- Pokuty za správní delikty
- Opatření k nápravě
- Omezení nebo zastavení provozu

Mobilní zdroje znečišťování

- Povinnosti provozovatelů, výrobců a dovozců
- Podmínky pro provoz
 - technická způsobilost vozidla
- Emisní limity
- Požadavky na složení pohonných hmot

Ochrana ozónové vrstvy

- Regulované látky
 - chlorfluoruhlovodíky, halony, tetrachlormethan, 1,1,1-trichlorethan, methylbromid, hydrobromfluoruhlovodíky, hydrochlorfluoruhlovodíky a bromchlormethan
- Zákaz výroby stanovených látek a plán postupného snižování výroby
- Zákaz a omezení uvádění na trh a používání regulovaných látek
- Znovuzískání, recyklace, regenerace a zneškodňování regulovaných látek
 - povolení
- Opatření k odstranění a minimalizaci úniků
 - registr revizních techniků
- Registr regulovaných látek a osob, které s nimi zacházejí
- Poplatky za výrobu a dovoz regulovaných látek

Ochrana klimatického systému

- Skleníkový plyn
 - oxid uhličitý, methan, oxid dusný, částečně nebo zcela fluorovaný uhlovodík nebo fluorid sírový, pokud je jako skleníkový plyn označen
- Národní program ke zmírnění změny klimatu Země
 - národní redukční cíle
- Povolení k vypouštění skleníkových plynů
 - zjišťování, vykazování a ověřování množství emisí
- Národní alokační plán
 - povolenky na emise skleníkových plynů

Státní správa

- Ministerstvo životního prostředí
- Ministerstvo zdravotnictví
- Ministerstvo dopravy
- Česká inspekce životního prostředí
- Česká obchodní inspekce
- Celní úřady
- Obecní a krajské úřady

Odpovědnost

- Správně právní
 - Za přešupek
 - Za jiný správní delikt
- Odpovědnost za škodu způsobenou provozní činností
 - § 420a OZ
- Sousedská práva
 - § 127 OZ